

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 11.9.2007

KOM(2007) 512 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Tretia výročná správa o migrácii a integrácii

OBSAH

1. ÚVOD
2. IMIGRAČNÁ POPULÁCIA V EÚ
3. ROZVOJ SPOLOČNEJ IMIGRAČNEJ POLITIKY A RÁMCA EÚ PRE INTEGRÁCIU ŠTÁTNYCH PRÍSLUŠNÍKOV TRETÍCH KRAJÍN
4. TRENDY VO VNÚTROŠTÁTNYCH INTEGRAČNÝCH POLITIKÁCH
5. ZÁVERY

Príloha (pre informáciu): Súhrnná správa o integračných politikách v EÚ-27

1. ÚVOD

Vo výročných správach¹ o migrácii a integrácii sa analyzujú činnosti spojené s prijímaním a integráciou štátnych príslušníkov tretích krajín na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, ktoré poskytujú prehľad rozvoja politik a pomáhajú vyhodnotiť a posilniť integračné opatrenia.

V minulom roku sa diskusia o integrácii na úrovni EÚ ako aj na vnútroštátnej úrovni zintenzívnila. Čoraz väčší počet členských štátov zavádza nové integračné politiky a upravuje stratégie, ktoré stavajú na predchádzajúcich skúsenostiach.

Tretia výročná správa zahŕňa vývoj do júna 2007². Príloha „Súhrnná správa o integračných politikách v EÚ-27“ pripravená v spolupráci s Národnými kontaktnými miestami pre integráciu (NKM)³ zahŕňa rok 2005 a prvú polovicu roku 2006.

2. IMIGRAČNÁ POPULÁCIA V EÚ

V januári 2006 tvorili štátni príslušníci tretích krajín s bydliskom v EÚ približne 18,5 milióna, t. j. 3,8 % z celkového počtu takmer 493 miliónov obyvateľov⁴. Prist'ahovalectvo je naďalej hlavným prvkom demografického rastu v EÚ a pozitívna čistá migrácia bola zaznamenaná vo viacerých členských štátoch⁵. Čistá migrácia, ktorá sa počas väčšiny obdobia 90-tych rokov pohybovala medzi 0,5 a 1 miliónom za rok, sa od roku 2002 zvýšila na úroveň pohybujúcu sa medzi 1,5 a 2 miliónmi.

Typológia prist'ahovalectva sa medzi členskými štátmi výrazne líši. Zatiaľ čo v niektorých krajinách ako Rakúsko, Francúzsko alebo Švédsko prevažuje zlúčenie rodiny, v iných členských štátoch ako Írsko, Španielsko, Portugalsko a Spojené kráľovstvo to je vysoké percento migrácie za prácou⁶. Dôležité zákonné úpravy sa uskutočnili v Španielsku, zatiaľ čo Francúzsko, Nemecko a Holandsko sa priklonili k obmedzeným zákonným úpravám pre učite skupiny prist'ahovalcov.

Najpočetnejšie skupiny štátnych príslušníkov tretích krajín v EÚ pochádzajú z Turecka (2,3 milióna), Maroka (1,7 milióna), Albánska (0,8 milióna) a Alžírska (0,6 milióna). Avšak počet v cudzine narodených obyvateľov v niektorých členských štátoch ako Francúzsko, Švédsko, Holandsko a Spojené kráľovstvo je vyšší ako počet štátnych príslušníkov tretích krajín, pretože veľa prist'ahovalcov nadobudlo občianstvo hostiteľskej krajiny.

3. ROZVOJ SPOLOČNEJ IMIGRAČNEJ POLITIKY A EURÓPSKEHO RÁMCA PRE INTEGRÁCIU ŠTÁTNÝCH PRÍSLUŠNÍKOV TRETÍCH KRAJÍN

Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín je procesom vzájomného prispôsobovania sa hostiteľských spoločností ako aj prist'ahovalcov a tvorí základný faktor pri využívaní všetkých výhod prist'ahovalectva. Ako je uvedené v oznámení „Globálny prístup k migrácii

¹ Prvá výročná správa KOM(2004) 508 bola uverejnená v júli 2004 a druhá SEK(2006) 892 v júni 2006.

² Táto správa zohľadňuje závery Rady z júna 2007, dokument Rady 10267/07.

³ Komisia vytvorila sieť NKM ako pokračovanie záverov Rady pre SVV z októbra 2002.

⁴ Zdroj: Eurostat. Hoci Rumunsko a Bulharsko pristúpili k EÚ v roku 2007, ich občania sa v tomto odhade považujú za štátnych príslušníkov EÚ.

⁵ Okrem Estónska, Litvy, Lotyšska, Poľska a Holandska. Eurostat, Štatistika v kocke, obyvateľstvo a sociálne podmienky, 1/2006.

⁶ International Migration Outlook (Výhľad medzinárodnej migrácie), výročná správa 2006 OECD.

o rok neskôr: smerom ku komplexnej európskej migračnej politike⁷, toto **prepojenie medzi politikami legálnej migrácie a integračnými stratégiami** je potrebné neustále posilňovať.

Upevňovanie právneho rámca podmienok pre prijímanie a pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín je nevyhnutné pre rozvoj koherentného prístupu EÚ k integrácii. Existujú už legislatívne nástroje, ktoré sa týkajú zlúčenia rodiny, dlhodobého pobytu a kvalifikácie štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti ako osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu⁸. V závislosti od príslušného legislatívneho nástroja, sa uznávajú také práva, ako právo na prístup k zamestnaniu a vzdelávaniu/odbornej príprave a právo na rovnaké zaobchádzanie⁹. Právne predpisy EÚ o antidiskriminácii podporujú tento legálny rámec¹⁰.

Ako je uvedené v Pláne politiky pre legálnu migráciu¹¹, pripravujú sa návrhy Komisie pre všeobecnú rámcovú smernicu, ktorá definuje základné práva prisťahovaleckých pracovníkov v EÚ, a pre smernicu o podmienkach prijímania a pobytu vysoko kvalifikovaných prisťahovalcov¹².

Osoby požívajúce medzinárodnú ochranu vyžadujú prispôbené integračné opatrenia vzhľadom na ich osobitnú situáciu. Tento aspekt sa stane súčasťou diskusie, ktorú otvára Zelená kniha o budúcom spoločnom európskom azylovom systéme¹³.

3.1 Rámec EÚ pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín

V roku 2004 prijala Európska rada **Haagsky program** pre posilňovanie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti¹⁴. Program zdôraznil potrebu lepšej koordinácie národných integračných politik a činností EÚ založených na spoločných základných princípoch.

Rada prijala **Spoločné základné princípy politiky integrácie prisťahovalcov v EÚ (SZP)**¹⁵ a v septembri 2005 predložila Komisia **Spoločnú agendu pre integráciu**, ktorá stanovuje rámec pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín v EÚ¹⁶. Základnými piliermi tohto rámca sú návrhy konkrétnych opatrení pre uplatnenie týchto SZP v praxi na úrovni EÚ ako aj na vnútroštátnej úrovni¹⁷. Spoločná agenda okrem toho poskytne podporný mechanizmus EÚ

⁷ KOM(2006) 735.

⁸ Smernica Rady 2003/86 o práve na zlúčenie rodiny, smernica Rady 2003/109 k štatútu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú dlhodobý pobyt a smernica Rady 2004/83 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany. Legislatívny návrh na rozšírenie pravidiel dlhodobého pobytu pre osoby požívajúce medzinárodnú ochranu je prijatý, KOM(2007) 298.

⁹ Štúdia o zhode, posudzujúca vnútroštátne opatrenia na transponovanie azylových a imigračných smerníc bude k dispozícii v roku 2008.

¹⁰ ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/legis/legln_en.htm.

¹¹ KOM(2005) 669.

¹² Komisia tiež predloží legislatívne návrhy týkajúce sa sezónnych pracovníkov a odmeňovaných stážistov v roku 2008 a pracovníkov, ktorí sú v roku 2009 prelození v rámci spoločnosti.

¹³ KOM(2007) 301.

¹⁴ Dokument Rady 16054/04.

¹⁵ Dokument Rady 14615/04.

¹⁶ KOM(2005) 389.

¹⁷ Európsky parlament, Európsky hospodársky a sociálny výbor a Výbor regiónov privítali rozvoj rámca EÚ pre integráciu vo svojich stanoviskách.

na uľahčenie tohto procesu rozvojom osobitného európskeho prístupu k integrácii prostredníctvom spolupráce a výmeny osvedčených postupov.

Závery Rady o spoločnej agende potvrdili jej hlavnú orientáciu a zdôraznili potrebu ďalšieho zlepšovania spoločného prístupu k integračným politikám a opatreniam¹⁸.

Sieť národných kontaktných miest zahŕňa teraz aktívnu účasť všetkých členských štátov. Sieť sa stala účinným mechanizmom pre výmenu informácií a určenie prioritných oblastí a hrá dôležitú úlohu v zabezpečovaní vzájomného dopĺňania úsilia podniknutého na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Príručky o integrácii pre tvorcov politiky a odborníkov¹⁹, vypracované v spolupráci s NKM spolu s regionálnymi/miestnymi orgánmi a mimovládny zúčastnenými stranami, sú hnacím motorom pre výmenu informácií a osvedčených postupov. Prvé vydanie (2004) sa zaoberalo prípravnými kurzami pre nových prisťahovalcov a tých, ktorým bol priznaný štatút utečenca, občianskou angažovanosťou a indikátormi o integrácii. **Druhé vydanie** (2007) sa zameriava na ďalšie kľúčové otázky vypracované v spoločných základných princípoch: zovšeobecňovanie a infraštruktúru integrácie, preskúmanie mechanizmov, ktoré sa používajú na uplatňovanie úspešných integračných stratégií vo všetkých politických oblastiach; bývanie v mestských oblastiach a hospodársku integráciu, predloženie poznatkov získaných v týchto oblastiach. Tretie vydanie je plánované na rok 2009.

Komisia vytvorí širokodostupnú **internetovú stránku** na podporu presadzovania štrukturálnej výmeny skúseností a informácií v oblasti integrácie, ako sa to požaduje v haagskom programe. Do prevádzky sa uvedie v roku 2008.

Ako sa uvádza v haagskom programe, pre rozvoj účinnej integračnej politiky je nevyhnutný komplexný prístup, ktorý zapája subjekty na všetkých úrovniach. Začatie procesu nadnárodnej spolupráce na komunálnej úrovni medzi verejnými orgánmi, súkromnými podnikmi, občianskou spoločnosťou a združeniami prisťahovalcov usporiadaním konferencie **Zjednotenie miest** v októbri 2006 v Rotterdame, bolo rozhodujúcim krokom²⁰. Plánované je tiež vytvorenie **Európskeho fóra pre integráciu**, ktorý bude združovať subjekty pôsobiace v oblasti integrácie na úrovni EÚ. Zastrešovacie organizácie EÚ s členskou základňou vo viacerých členských štátoch uskutočnia výmenu odborných znalostí a vypracujú odporúčania, ktoré sa uverejnia na internetovej stránke o integrácii.

S cieľom pokračovať v politickej diskusii začatej na prvej ministerskej konferencii o integrácii v roku 2004 v Groningene sa v máji 2007 v Postupime konalo **Neformálne stretnutie ministrov zodpovedných za integráciu. Závery Rady o posilnení integračných politík v EÚ propagovaním jednoty v rozmanitosti** boli prijaté v júni 2007 ako pokračovanie tohto stretnutia.

3.2 Zovšeobecňovanie integrácie

Na základe rámca EÚ pre integráciu podporeného spoločnými základnými princípmi a ako pokračovanie návrhov konkrétnych opatrení na úrovni EÚ predložených v spoločnej agende

¹⁸ Dokument Rady 14390/05.

¹⁹ ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/immigration/integration/doc_immigration_integration_en.htm.

²⁰ Ďalšie podujatie bude usporiadané sieťou Eurocities na jeseň 2007 v Miláne.

vypracovala Komisia koherentnejší prístup k integrácii. Zovšeobecňovanie integrácie sa stalo neoddeliteľnou súčasťou tvorby politiky a jej uplatňovania v širokej škále politik EÚ.

Aby sa uľahčilo začlenenie otázok prisťahovalectva vrátane cieľov integrácie do iniciatív Komisie, bola vytvorená **Skupina komisárov pre otázky migrácie**, ktorá spája všetky súvisiace politické oblasti²¹.

Zamestnanosť je kľúčovou časťou procesu integrácie a skutočná integrácia prisťahovalcov na trh práce predstavuje dôležitý prínos k dosiahnutiu lisabonských cieľov pre zamestnanosť a rast. V kontexte európskej stratégie zamestnanosti integrované usmernenia vyzývajú členské štáty zväziť integráciu prisťahovalcov na európsky trh práce²². Komisia monitoruje vplyv vnútroštátnych reformných programov vypracovaním výročných spoločných správ o zamestnanosti a povzbudzuje členské štáty v tom, aby sa integrácia prisťahovalcov na trh práce stala významnejšou súčasťou politik zamestnanosti²³. Z toho dôvodu bola vytvorená poradná skupina expertov na vysokej úrovni pre sociálnu integráciu etnických menšín a ich plnú účasť na pracovnom trhu, aby analyzovala prekážky vstupu na pracovný trh a vymieňala osvedčené postupy.

Prisťahovalci predstavujú dôležitú skupinu potenciálnych **podnikateľov** v Európe. Ich podnikateľské aktivity majú významný vplyv na hospodársky rast EÚ. Bola vytvorená sieť podnikateľov etnických menšín s cieľom výmeny informácií na prekonanie ťažkostí spojených so založením podnikateľskej činnosti. Uverejní sa štúdiá o osvedčených postupoch v tejto oblasti a plánuje sa konferencia na jar 2008²⁴.

Čoraz viac sa uznáva význam kultúrneho rozmeru integrácie a dôležitým nástrojom na podporu úspešnej integrácie a predchádzanie rasizmu a extrémizmu sa stal **dialóg medzi kultúrami** vrátane dialógu medzi a v rámci vierovyznaní. Európsky rok dialógu medzi kultúrami 2008 bude mať dôležitý význam pre posilnenie činností v tejto oblasti.

Presadzovanie **základných práv, nediskriminácie a rovnakých príležitostí** hrá významnú úlohu v kontexte integrácie. Medziútvarová skupina proti rasizmu a xenofóbii koordinuje politiky v rámci Komisie a Agentúra pre základné práva poskytuje odborné znalosti v tejto oblasti²⁵. Úsilie o zvládnutie štrukturálnych bariér, ktorým čelia prisťahovalci, je posilnené v kontexte „Európskeho roka rovnakých príležitostí pre všetkých 2007“, ktorý rozpútal dôležitú diskusiu o výhodách rozmanitosti²⁶. Keďže **ženy** tvoria väčšinu prisťahovaleckej populácie v EÚ²⁷, uspokojenie ich osobitných potrieb sa čoraz viac odráža v mechanizme uplatňovania rodového hľadiska ako je Plán uplatňovania rovnosti žien a mužov 2006 – 2010²⁸.

Komisia posilnila dimenziu integrácie v politikách **sociálneho začleňovania a sociálnej ochrany** v rámci spoločných cieľov EÚ, ktoré členské štáty prevedú do svojich národných/regiónálnych politik na základe národných správ o stratégiách sociálnej ochrany

²¹ ec.europa.eu/commission_barroso/frattini/doc/2006/pr_30_08_06_en.pdf.

²² KOM(2006) 815.

²³ Dokument Rady 6706/07.

²⁴ ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/ethnic.htm.

²⁵ eumc.europa.eu/eumc/index.php.

²⁶ ec.europa.eu/employment_social/eyeq/index.cfm.

²⁷ UN Population Division, Trends in Total Migrant Stock (Divízia pre populáciu OSN, Trendy v celkovom objeme migrácie): revízia z roku 2005.

²⁸ ec.europa.eu/employment_social/gender_equality/gender_mainstreaming/general_overview_en.html.

a sociálneho začlenenia. Monitorovací proces týchto politík prispieva k energickému úsiliu, ktorého cieľom je posilnenie integračných opatrení slúžiacich na vyplnenie medzier medzi prisťahovalcami a občanmi²⁹. Na využívanie osvedčených postupov v širokej škále oblasti integrácie boli vytvorené medziútvarová skupina pre rozvoj miest, ktorá v rámci Komisie koordinuje **mestský rozmer** v politikách Spoločenstva³⁰, a iné mestské iniciatívy (ako je Európska sieť miest pre miestnu integračnú politiku CLIP koordinovaná Európskou nadáciou pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok). Osobitný dôraz sa kladie na potreby citlivých skupín s cieľom znížiť nerovnosti v rámci akčného programu Spoločenstva o **zdraví** ľudí (2003 – 2008)³¹.

Vzdelávanie a odborná príprava poskytujú nástroje na zlepšovanie úrovne úspešného získania vedomostí a sú kľúčové na to, aby umožnili prisťahovalcom stať sa aktívnymi členmi spoločnosti. Integrácia sa presadzuje pomocou vzdelávacích iniciatív ako je program Vzdelávanie a odborná príprava 2010³². Keďže deti a mládež prisťahovalcov majú zvyčajne slabšie školské výsledky než iní žiaci³³, pripravované oznámenie Komisie preskúma príčiny a určí opatrenia na riešenie týchto výziev vo vzdelávaní. Integrácia je spontánny proces hlavne pre **deti**. Riešenie problémov integrácie v počiatočnom štádiu je kľúčovým prístupom k úspešným výsledkom a stratégia EÚ o právach detí³⁴ zohľadňuje potenciál tejto skupiny. Štruktúrovaný dialóg na úrovni EÚ v oblasti politik týkajúcich sa **mládeže** ako pokračovanie Európskeho paktu mládeže³⁵ prispieva k napĺňaniu osobitných potrieb tejto cieľovej skupiny tým, že sa v roku 2007 zameriava na sociálnu a profesionálnu integráciu mladých ľudí a v roku 2008 na medzikultúrny dialóg.

3.3 Finančné nástroje EÚ

EÚ podporuje integračné politiky členských štátov prostredníctvom viacerých finančných nástrojov. Od roku 2003 Komisia spolufinancuje nadnárodné integračné projekty, ktoré presadzujú spoluprácu medzi členskými štátmi, regionálnymi/miestnymi orgánmi a inými subjektmi podľa prípravných činností INTI³⁶.

V rámcovom programe Solidarita a riadenie migračných tokov 2007 – 2013 podporuje **Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín** problémy integrácie, ktorým Európa čelí. Zameriava sa na vytvorenie novej formy solidarity pri presadzovaní úsilia členských štátov umožniť prisťahovalcom splnenie podmienok pobytu a uľahčiť im integráciu. Takisto pomáha členským štátom využívať ich najosvedcenejšie postupy na posilnenie spolupráce na úrovni EÚ³⁷.

Európsky fond pre utečencov podporuje prispôsobené integračné opatrenia pre ľudí, ktorí spadajú do jeho rozsahu pôsobnosti, vrátane utečencov a osôb požívajúcich subsidiárnu ochranu, ktorých pobyt v EÚ má stály a trvalý charakter. V súlade s rámcovým programom

²⁹ 2007 Spoločná správa o sociálnej ochrane a sociálnom začlenení.
register.consilium.europa.eu/pdf/en/07/st06/st06694.en07.pdf

³⁰ „Mestský rozmer v politikách Spoločenstva (2007 – 2013)“.
ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/urban/index_en.htm#down.

³¹ ec.europa.eu/health/ph_programme/programme_en.htm.

³² ec.europa.eu/education/policies/2010/et_2010_en.html.

³³ PISA 2006, OECD.

³⁴ KOM(2006) 367.

³⁵ KOM(2005) 206.

³⁶ ec.europa.eu/justice_home/funding/2004_2007/inti/funding_inti_en.htm.

³⁷ ec.europa.eu/justice_home/funding/integration/funding_integration_en.htm.

Solidarita a riadenie migračných tokov bude nový Európsky fond pre utečencov, ktorý začne pôsobiť v roku 2008, pokračovať vo financovaní týchto cieľových projektov³⁸.

V kontexte **Európskeho sociálneho fondu (ESF)** ponúkla iniciatíva Spoločenstva **EQUAL** celú radu inovatívnych osvedčených postupov na zabránenie a boj proti diskriminácii prisťahovalcov na trhu práce³⁹. Zvýšenie podielu prisťahovalcov na zamestnanosti a tým posilnenie ich sociálnej integrácie je osobitnou prioritou nového ESF na roky 2007-2013⁴⁰. Nový program **PROGRESS** 2007 – 2013 ďalej tiež podporí implementáciu antidiskriminačných princípov a zásad rovnosti pohlaví.

Nástroje regionálnej politiky takisto riešia otázky prisťahovalectva a integrácie, najmä v mestských oblastiach. Predovšetkým **iniciatíva Spoločenstva URBAN II** sa výrazne zameriavala na sociálne začlenenie v znevýhodnených mestských oblastiach⁴¹ a program **URBACT** pre výmenu skúseností v otázkach mestského rozvoja zohľadňuje špecifické výzvy rozmanitosti, ktorým čelia európske mestá. Tento prístup má svoje pokračovanie v programe **URBACT II** na roky 2007-2013⁴².

4. TRENDY VO VNÚTROŠTÁTNYCH INTEGRAČNÝCH POLITIKÁCH⁴³

Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín bola predmetom diskusie zameranej na diskriminačné javy a na kultúrnu a náboženskú rozmanitosť. V niektorých prípadoch to boli dramatické udalosti, ktoré podstatne ovplyvnili pohľad verejnosti na prisťahovalectvo. Mnohé členské štáty určili nové priority a zmenili svoje politiky. Väčšina súčasných konceptov integračných politík členských štátov je kodifikovaná spoločnými základnými princípmi a tieto sa v rôznej miere odzrkadľujú v ich integračných stratégiách.

SZP1 Členské štáty prijímu rôzne opatrenia na podporu úspešnej integrácie ako obojstranného procesu. Uvedenie tohto princípu do praxe zmysluplným spôsobom však predstavuje dlhodobú výzvu, ktorá si vyžaduje ďalšie úsilie. Štrukturálne iniciatívy zamerané na hostiteľskú populáciu s cieľom posilniť jej schopnosť prispôbiť sa rozmanitosti sú ešte stále nedostatočne zastúpené vo vnútroštátnych stratégiách.

SZP2 Základné hodnoty ako sú sloboda, demokracia, právny štát, rešpektovania ľudských práv a základných slobôd sa považujú za dôležité prvky nových politík. Niekoľko členských štátov zaviedlo opatrenia na poskytnutie vedomostí o základných hodnotách v občianskych orientačných programoch.

SZP3 Integrácia prisťahovalcov na trh práce zostáva hlavnou výzvou vnútroštátnych integračných politík. Čoraz viac sa zavádzajú opatrenia na posilnenie tohto aspektu, vrátane zabránenia nezamestnanosti prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy, účinnejších systémov na uznávanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti, boja proti diskriminácii na pracovisku a presadzovania zamestnanosti pre prisťahovalkyne.

³⁸ ec.europa.eu/justice_home/funding/refugee/funding_refugee_en.htm.

³⁹ ec.europa.eu/employment_social/equal/index_en.cfm.

⁴⁰ ec.europa.eu/employment_social/esf2000/2007-2013_en.html.

⁴¹ ec.europa.eu/regional_policy/urban2/index_en.htm.

⁴² urbact.eu/towards-urbact-2.html.

⁴³ Táto časť čerpá z odpovedí členských štátov na dotazník Komisie. Pozri prílohu k Súhrnnej správe o integračných politikách v EÚ-27.

SZP4 Väčšina členských štátov považuje základnú znalosť jazyka hostiteľskej spoločnosti za podstatný prvok integrácie. Mnohé krajiny sústreďujú svoje integračné stratégie na prípravné programy, ktoré obsahujú (niekedy povinné) jazykové kurzy a kurzy zamerané na občiansku orientáciu pre nových prisťahovalcov. Rastúci počet členských štátov zvyšuje flexibilitu kurzov pokiaľ ide o zacielenie na osobitné potreby. Len malý počet členských štátov uskutočňuje hĺbkové hodnotenie týchto činností.

SZP5 V komplexných integračných politikách sú vzdelávanie a odborná príprava zahrnuté ako základné prvky integračného procesu. Úsilie členských štátov sa zameriava na ciele kurzy a výučbu jazyka, ktoré uľahčia integráciu v škole. Veľa iniciatív presadzuje rešpektovanie rozmanitosti vo vzdelávacom prostredí a podporu učiteľov. Ďalšie riešenie si však vyžadujú osobitné výzvy, ktorým čelia deti a mládež prisťahovalcov.

SZP6 Aj napriek tomu, že čoraz viac členských štátov rozvíja možnosti interakcie poskytovateľov služieb s prisťahovalcami, stupeň dôležitosti, ktorý tejto otázke prikladajú, sa líši. V niektorých členských štátoch vzišli iniciatívy pre rovnaký prístup k verejným inštitúciám vrátane antidiskriminačných a informačných opatrení. Rozvoj spolupráce medzi štátnymi subjektmi a zapojenie spoločností do diskusií o integrácii sú opatrenia, ktoré len teraz vznikajú.

SZP7 Väčšina členských štátov zdôrazňuje dôležitosť interakcie v každodennom živote a významnú úlohu miestnych činností, avšak miera, do akej sú tieto činnosti zobrazené v integračných stratégiách, sa výrazne líši. Opatrenia na presadzovanie iniciatív zameraných na interakciu prisťahovalcov a hostiteľskej spoločnosti vrátane založenia spoločných fór sú stále obmedzené.

SZP8 Právne predpisy členských štátov zaručujú rešpektovanie všetkých náboženstiev a zabezpečujú princíp nediskriminácie z náboženských dôvodov. Zatiaľ čo sa význam dialógu medzi a v rámci vierovyznaní všeobecne uznáva ako prvok širších medzikultúrnych činností, opatrenia na posilnenie tohto aspektu často vyznievajú ako ad hoc odpovede na aktuálne udalosti. V niektorých členských štátoch sa tento dialóg začal presadzovať na štruktúrovanejšom základe.

SZP9 Účasť prisťahovalcov v demokratickom procese sa čoraz viac vníma ako významný aspekt úspešnej integrácie. Vo vzrastajúcom počte prípadov sú zástupcovia prisťahovalcov zapojení do vypracovania a uplatňovania integračných politík. Rastúci záujem spočíva hlavne v procesoch aktívneho občianstva a naturalizácie ako prvkov na posilnenie príležitostí zapojenia sa do hostiteľskej spoločnosti. Skôr obmedzený počet členských štátov poskytuje štátnym príslušníkom tretích krajín právo voliť v komunálnych voľbách.

SZP10 Väčšina členských štátov posilnila svoju schopnosť usmerniť integráciu do všetkých relevantných politík ako aj rozvíjať pritom ciele opatrenia. Hlavnými výzvami však stále ostávajú efektívna výmena informácií, spolupráca so všetkými štátnymi i neštátnymi subjektmi, venovanie náležitej pozornosti rodovej rovnosti a osobitným potrebám detí a mládeže prisťahovalcov.

SZP11 Členské štáty čoraz viac vnímajú potrebu systematickejšieho zvyšovania možností zberu, analýzy a zverejňovania informácií o integrácii vrátane štatistických údajov rozdelených podľa pohlavia. Podrobnejšie údaje pomáhajú zabrániť nedorozumeniam a zviditeľniť podiel prisťahovalcov na rozvoji hostiteľskej spoločnosti. Ďalší pokrok je

potrebný na monitorovanie a hodnotenie integračných politík a programov a na určenie osobitných ukazovateľov.

5. ZÁVERY

Závery Rady z júna 2007 znamenajú nový krok v riadení európskej integrácie. Zdôrazňujú potrebu zvažovania takých prístupov k integrácii, ktoré chápu spoločnosť ako celok a považujú medzikultúrny dialóg za dôležitý nástroj na zlepšovanie integrácie.

Komisia predloží nové iniciatívy pre ďalší rozvoj rámca EÚ postaveného na spoločných základných princípoch a spoločnej agende. Významnú úlohu v tomto procese hrajú národné kontaktné miesta.

Komisia preskúma rôzne koncepty **zapájania a občianstva** a ich vplyv na integračný proces. Na všetkých úrovniach sa podporia platformy pre diskusiu zahrňujúce subjekty a zástupcov prisťahovalcov.

Komisia tiež preskúma pridanú hodnotu **spoločných európskych modelov pre integráciu prisťahovalcov** založenú na existujúcich osvedčených postupoch s cieľom vypracovať usmernenia k rôznym aspektom integračného procesu (prípravné kurzy, presadzovanie podielu prisťahovalcov a iných občanov na miestnom živote atď.).

Do značnej miery je uznávaný vplyv médií na orientáciu verejnej diskusie, pretože prispievajú k **zvýšeniu povedomia**, vyjasňujú nedorozumenia a zapájajú čoraz rozmanitejšie spoločnosti do tvorivej diskusie. Podľa nedávno predloženej štúdie⁴⁴ Komisia preskúma možnosti, ktoré zabezpečia, aby príležitosti prínosu prisťahovalcov pre spoločenský rozvoj, hospodársky rast a kultúrnu rozmanitosť, boli viac uznávané a dostali sa do pozornosti verejnosti.

Komisia tiež preskúma možnosti integračných procesov aktívnejšie prispievať k **zabráneniu sociálneho odcudzenia a diskriminácii prisťahovalcov**, pričom sa zameria hlavne na mládež a riadenie rozmanitosti, aby zabránila extrémnym prípadom odmietnutia hostiteľskou spoločnosťou.

Na efektívnu tvorbu politík a zlepšenie ich uplatňovania čerpajúc pritom z najvyšších štandardov, sú potrebné kritéria týkajúce sa rôznych aspektov integrácie. Komisia preskúma možnosti ďalšieho presadzovania **spoločných ukazovateľov a indexov**, ktoré členské štáty použijú na hodnotenie integračných programov a ustanovenie meradiel pre komparatívnu analýzu.

Nakoniec Komisia posúdi možnosti **nového znenia Výročnej správy o migrácii a integrácii**, ktoré by sa stalo aktualizovaným nástrojom pre komparatívnu analýzu vývojev v integračných politikách a predloží **nový koncept**, ktorý poskytne komplexnejší informačný nástroj monitorovania. Okrem toho bude Komisia pokračovať v monitorovaní implementácie relevantných právnych predpisov EÚ a ich vplyvu na integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín.

⁴⁴ Prisťahovalectvo a pohľad verejnosti, BEPA 2006.

Annex (for information)

Summary Report on Integration Policies in the EU-27

This Summary Report has been drafted on the basis of a questionnaire completed by the National Contact Points on Integration⁴⁵. The questionnaire refers to third-country nationals who are legally residing in the Member States, both newly-arrived and long-established immigrants and refugees.

The aim of the questionnaire was to gather specific information concerning various dimensions of the integration process in the Member States for the calendar year 2005 and the first half of 2006. The Report is structured along the lines of the Common Basic Principles on integration (CBPs) and in keeping with the Common Agenda for Integration.

The CBPs and the Common Agenda are well known by those directly involved in integration policies at national level. Measures aiming at disseminating them further to a wider group of policy-makers and to civil society are undertaken. In **Bulgaria** and in the **Slovak Republic** they are discussed and presented to the broader public. They are increasingly mentioned in official declarations and political statements. Some Member States, such as **Austria**, the **Czech Republic**, **Denmark** and **Spain**, refer to the CBPs on a regular basis when dealing with immigration and integration issues. In the **Czech Republic** and **Greece**, the CBPs enriched the debate leading to the adoption of new legislation. They are also explicitly incorporated in some Member States' programmes. In the **Spanish** Strategic Plan on Citizenship and Integration, a full text version of the CBPs is reproduced and reference is made to the Common Agenda for Integration. In the consultations held with stakeholders about the content of the Strategic Plan, extensive information was given on integration initiatives taken at the EU level. In **Ireland**, the CBPs continue to inform the policy making process and all projects submitted for funding from a recently announced Immigrant Integration Fund are required to reflect the CBPs.

1. 'Integration is a dynamic, two-way process of mutual accommodation by all immigrants and residents of Member States'

In the **Czech Republic** and **Greece**, this principle is part of, respectively, the 'Updated Concept of Immigrant Integration' and the new 'Integrated Action Plan'. In **Slovenia**, a 'Unit for cultural rights of minorities and for the development of cultural diversity' was established within the Ministry of Culture to support the better understanding and co-existence of different cultural identities. In **Belgium**, the French and Flemish Communities set up programmes for intercultural communication and awareness-raising on the rights of foreigners targeting both the host society and immigrants. In **Denmark**, a fund supports local projects such as the 'Copenhagen Day of Dialogue' including intercultural activities and debates. For the 'Danish Constitution Day', a competition for young people, focused on subjects of democracy and integration and widely covered by the media, is prepared. The **Swedish** government declared the year 2006 the Swedish Year of Multiculturalism' to promote opportunities for all to participate in cultural life and to create co-operation between various cultural traditions. In **Luxembourg**, the 'Neighbours' Festival', the 'Festival of migrations, cultures and citizenship' and other multicultural initiatives are organised to promote integration. In **Finland**, immigrants who obtain Finnish nationality are invited to the 'Theme

⁴⁵ Replies have been received from all Member States except Cyprus and Malta

day of nationality' in the city of Turku. A 'Multicultural personality of the year' and a 'New resident of Turku of the year' are elected. In **The Netherlands**, primary and secondary schools are encouraged to organise initiatives for the promotion of civic citizenship and integration. Within the new **Irish** National Action Plan against Racism 'Planning for Diversity', local partnership companies support anti-discrimination and integration initiatives. In the **Slovak Republic**, the new 'Action Plan to Prevent All Forms of Discrimination, Racism, Xenophobia, Anti-Semitism and Other Forms of Intolerance' was adopted. Measures involving the media to promote understanding of immigration are undertaken actively in **Belgium, Ireland, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Portugal, the Slovak Republic, Spain, Sweden, The Netherlands** and the **United Kingdom**. In **Latvia**, the 'International Tolerance Day' was organised in collaboration with the media. In **Lithuania**, a new version of the 'Code of Ethics of Journalists and Publishers' was approved to shape understanding of diversity. In **Portugal**, many initiatives are carried out to manage cultural diversity including television and radio programmes, such as the 'Week of Cultural Diversity'. In the **United Kingdom**, the 'Improving Opportunity, Strengthening Society' strategy and the 'Community Cohesion Toolkit' focusing on the role of the media are among the measures launched to foster a sense of common belonging.

2. 'Integration implies respect for the basic values of the European Union'

A number of Member States, including **Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Luxembourg** and **The Netherlands** refer to the basic values of the European Union in introductory programmes for newly-arrived third-country nationals. Some countries increasingly promote EU basic values through broader initiatives. In **Belgium**, a 'Committee of Seven Wise Men' elaborated on basic values and presented its recommendations to the Flemish government to harmonise civic integration courses. The French Community supports educational programmes targeting school teachers and students. Interdisciplinary citizenship courses will be included in the curriculum of all mandatory educational programmes. In **France**, the concept of integration includes a strong political and civic dimension reflecting common republican values which are discussed by the 'High Council of Integration.' In **Lithuania**, civic orientation and integration courses on the host society's culture and history are organised for people granted asylum. In **Luxembourg**, compulsory civic education courses are provided to those applying for nationality. In **Bulgaria**, a project 'Civic education – road to Europe' is organised targeting young people. **Sweden** set up initiatives to raise awareness on basic values including a new 'National Action for Human Rights', as well as a specific programme to combat violence and oppression in the name of honour. In **The Netherlands**, a declaration of 'Solidarity with The Netherlands', covering respect for common values, is pronounced during naturalisation ceremonies.

3. 'Employment is a key part of the integration process and is central to the participation of immigrants, to the contributions immigrants make to the host society, and to making such contributions visible'

The contribution of immigrants to the economic growth and development of the host society is increasingly recognised, as underlined by **Greece, Italy** and **Spain**. To facilitate the labour market integration of immigrants the **Czech Republic** has planned a simplification of bureaucracy and the possibility to reside legally while looking for a job. In **Spain**, a new system 'Catalogue of Labour Shortages in Specific Occupations' has been set up to identify shortages and to allow for a swift processing of residence and working permits. **Portugal** established 'Offices of Employment and Entrepreneurial Support for Immigrants' within the 'National Immigrant Support Centres', and it launched an advertising campaign 'Immigrant

Portugal, Tolerant Portugal'. In **Poland**, a number of labour market integration measures are carried out by the Intercultural Centre for Vocational Adaptation and the Work Club of the Polish Humanitarian Organisation. In the **Slovak Republic**, the process of assessment of qualifications and skills and the access to vocational training has been simplified. A specific web-site has been created to advertise vacancies and provide information to employers. The **Danish** government concluded a political agreement 'A new change for everyone' on access to jobs and education, including new financial incentives to municipalities and obligations for local authorities to provide job offers. In **Ireland**, publications such as the 'Know before you go' booklet including information on finding employment for newly-arrived immigrants and the 'Employment Rights Information Booklet' are available in multiple languages. The 'Employment for Parents of Irish Born Children Programme' promotes the employment of third-country national parents of an Irish born child and the study 'An Exploration of Local Strategies for the Integration of Migrant Workers and their Families' was carried out. In **France**, a group of big enterprises drafted a 'Diversity Charter', which is now being signed by many other employers, to commit themselves to create an intercultural environment among their staff. The **Finnish** Ministry of Trade and Industry established a working group to reinforce immigrant entrepreneurship through networking, interaction, education and training, development of advisory services and information. In **The Netherlands**, an action plan was adopted to further develop immigrant entrepreneurship and a monitoring system against discrimination at the work place is being set up. A 'Diversity Unit' was established by the **Belgian** federal government to fight against discrimination at work and to promote equality. The Flemish Community organises individual labour market insertion programmes for newly-arrived third-country nationals as part of introductory programmes. In **Greece**, interventions in favour of unemployed immigrant women are a priority. In **Sweden**, the employment office for immigrants created a special team to provide support before and during the initial period in a new job. **Austria** promotes employment of immigrants in the public sector. In the **United Kingdom**, within certain industry sectors, language teachers and integration experts are available to develop schemes for labour market integration of immigrants.

4. 'Basic knowledge of the host society's language, history, and institutions is indispensable to integration; enabling immigrants to acquire this basic knowledge is essential to successful integration'

In most of the Member States, including **Austria**, the **Czech Republic**, **Denmark**, **Germany**, **Greece**, **Italy**, **Latvia**, **Luxembourg**, **Portugal** and **Sweden**, information material and welcome packages in various languages are available for newly-arrived third-country nationals. Introduction programmes are established in most Member States and they are compulsory in some countries, i.e. **Austria**, **Belgium**, **Denmark**, **France**, **Germany**, **Greece** and **The Netherlands**. In **Austria**, immigrants have to sign an Integration Agreement and to follow German language training in order to receive a residence permit. The City of Vienna provides special cheap courses for young and long-term immigrants. In **Denmark**, an examination on Danish society, history and culture has to be taken to obtain Danish citizenship and a basic civic test will also be introduced for some categories of immigrants. In the **United Kingdom**, the 'Life in the United Kingdom: A Journey to Citizenship' syllabus to prepare for the citizenship test was published. In **Portugal**, the 'Portugal Welcomes You' programme provides language and introductory citizenship courses for newly-arrived third-country nationals. In **France**, knowledge of the French language, values and institutions is a pre-condition to acquire a long-term residence permit. Language courses, including an examination and a certificate, are compulsory depending on the level of knowledge and they are free of charge for newly-arrived third-country nationals. They are organised in a flexible

way according to different needs and child care is available during classes. In **Germany**, language classes are compulsory depending on the level of knowledge and integration courses provide orientation and basic knowledge of German institutions. In **Lithuania, Slovenia, Romania** and the **United Kingdom** a personal integration plan is drafted for every refugee. **Italy** and **Spain** foresee introduction courses with a focus on vocational training in their territories, as well as in the immigrants' countries of origin. **The Netherlands** organises compulsory pre-departure examinations on language and civic orientation for immigrants, with the exclusion of refugees and asylum seekers, to be taken in the country of origin. In **Ireland**, citizens' information centres are located in every town and cultural orientation programmes and information leaflets are also available. Stakeholders were involved in the organisation of language courses to provide an effective service. In **Luxembourg**, a pilot project for language classes in French and Luxembourgish 'Cours Inlux' has proved to be very successful and will be renewed. In **Poland**, a web-site was set up after consultation with refugees, in order to provide them with the most useful information and a newspaper addressing immigrants is drafted with their contribution.

5. 'Efforts in education are critical to preparing immigrants, and particularly their descendants, to be more successful and more active participants in society'

In **Austria**, intercultural teaching and learning are principles of federal law, implemented by providing training and support to teachers and promoting anti-discrimination activities in all schools. In **Finland**, municipalities are granted an increased State subsidy to support young immigrants speaking other languages and teaching in their mother tongue is available. The general school programme includes teaching on foreign cultures. In **Spain**, half of the 'State Fund for Reception, Integration and Education' is used by schools to develop reception programmes for newly-arrived young immigrants and their families, to provide teaching support during an initial period and to hire intercultural mediators. Teaching exchange programmes with third countries and a movie 'Settlers' on interculturality at school are examples of initiatives undertaken. In **Belgium**, the French Community develops courses in the language and culture of origin of immigrants and courses promoting openness towards other cultures. In all parts of the country, reception programmes, bridging classes and language courses are organised to facilitate the introduction of newly-arrived young third-country nationals. In **Bulgaria**, the national programme for the development of education and training foresees specific measures targeted at children speaking another language. Data and research on performance at school are analysed. In **Estonia**, relevant resources are allocated to train teachers of Estonian as a second language and for bilingual education. In **Romania**, free courses of Romanian are available for adults and training for teachers is organised to address better the need of students. **Finland** and **Hungary** provide classes in various languages as preparatory courses for the integration of immigrant children into the general education system. **Greece** organises reception and tutorial classes to ease the integration into schools and other measures are set up to ease enrolment and to support families. In **Luxembourg**, a reception unit for young immigrants who arrive in the course of the school year was created and intercultural mediators and special staff are available to help with language difficulties. In **Portugal**, the 'Choices Program' aims at preventing low level of achievements and early school-leaving and the 'Between Cultures Secretariat' promotes intercultural education within the wider educational system by training of teachers. Classes of Portuguese as a second language are available in schools. In the **United Kingdom**, within the framework of the 'Aiming High' strategy, funding and guidance materials are provided to local authorities and school boards in order to address the needs of immigrant children and youth. In **The Netherlands**, schools and local authorities organise meetings at least once a

year to avoid segregation and to promote integration. In **Poland**, training for teachers is available and a conference was organised on measures tackling language difficulties of immigrant children. A kindergarten project 'Children of the World' addresses integration challenges at an early stage with the interaction of children of different origins through arts and games. In **Ireland**, the 'Department of Education and Science' established a steering committee to co-ordinate responses to the educational needs of newly-arrived young immigrants and to put in place a system of language support for non-English speakers. New 'Guidelines on Intercultural Education in Primary School' are published to support teachers and school management in developing a more inclusive classroom environment. In **Sweden**, a specific curriculum for learning Swedish as a second language exists and the 'Higher Education Act' requires higher education institutions to promote actively recruitment of immigrants. In **France**, language tuition and introductory courses are available at school. Recent measures focus on the participation in preparatory courses for university studies and on the smooth transition into the labour market.

6. 'Access for immigrants to institutions, as well as to public and private goods and services, on a basis equal to national citizens and in a non-discriminatory way is a critical foundation for better integration'

In **Italy**, access to social services for immigrants is eased by mediatory services. Legal advice, information and orientation desks are available at the local level. In **Lithuania**, access to public offices is facilitated by interpretation services and information in other languages. In **Austria**, special multi-language information desks are available for various services. The User Panel of the **Danish** Immigration Service is set up to bring together the Danish Immigration Service and immigrant's representatives. In **Poland**, training is organised for people working with refugees and a centre provides information on legislation and available services within public institutions. In **Sweden**, all government agencies have to adopt action plans to take into account cultural diversity in recruitment procedures and a system with de-personalised applications for jobs will be tested. In **The Netherlands**, an anti-discrimination project within the structures of the government is launched. In **Finland**, the Ministry of Labour produced a 'Handbook on equality data' containing good anti-discrimination practices. In the **Czech Republic**, multicultural education and improvement of language skills of public administration staff is an increasing priority. **Bulgaria** implements a training project to teach social assistants to work in multiethnic environments. In **Romania**, public services may employ interpreters and cultural mediators and train their staff to ease the access of immigrants to services. In the **Slovak Republic**, training for the staff of labour, social and family affairs offices is available, as well as consulting and mediatory services. In **Hungary**, desk officers of family support centres and social and labour offices participate in training on integration issues. In **Latvia**, a 'Centre of trust' is being built for third-country nationals as a contact point with the institutions. In **Ireland**, the newly established 'Irish Naturalisation and Immigration Service' acts as a one-stop-shop providing a single access point to services. Interpretation support, anti-racism and intercultural training is available for service providers. Government Departments and State Agencies provide information, in multiple languages, on the rights and entitlements of access to a wide range of public services. In **Portugal**, national and local immigrant support centres are one-stop-shops set up for the delivery of services with the involvement of socio-cultural mediators. An 'SOS Service for Immigrants' and a simultaneous translation service provide help and information in various languages with the assistance of socio-cultural mediators. Within the pilot project 'Strategic Upgrade of National Refugee Integration Services' (SUNRISE), in the **United Kingdom** a personal caseworker provides information and advice to facilitate access to services.

7. 'Frequent interaction between immigrants and Member State citizens is a fundamental mechanism for integration. Shared forums, intercultural dialogue, education about immigrants and immigrant cultures, and stimulating living conditions in urban environments enhance the interactions between immigrants and Member State citizens'

Some Member States, such as **Greece** and **Italy**, stress in particular the role of cultural mediators, as well as of volunteering and third sector organisations facilitating the interaction between immigrants and the host society. In **Austria**, a special department for integration and diversity matters forms a point of co-operation between immigrants' organisations, non-governmental organisations and the City of Vienna. In **Ireland**, local community groups are funded to provide day-to-day support and to promote participation of newly-arrived third-country nationals in local community life. In **Bulgaria**, the 'Sports Vacation Programme' promotes tolerant inter-ethnic relations. In **Estonia**, an employment exchange programme between different regions of the country is developed to promote interaction. In **Denmark**, the participation of immigrants in volunteering organisations is promoted. In **Lithuania**, a web-site for various minorities' organisations is created to reach a broader public. In **Luxembourg**, a pilot project to organise entertainment workshops for the interaction of national citizens with immigrants has been successful and will be repeated in many towns. In **The Netherlands**, many projects in the context of the 'Broad Initiative for Social Cohesion' have been launched including the 'Not beside but with each other' campaign to avoid segregation. A major project to collect examples of co-operation among young people of different cultures is broadly covered by the media. In the **United Kingdom**, measures to engage together more closely immigrants and the host population include an action plan on intercultural dialogue, a government 'Respect Task Force' and the cohesion guidance 'Leading Cohesive Communities – a guide for leaders and chief executives'.

8. 'The practice of diverse cultures and religions is guaranteed under the Charter of Fundamental Rights and must be safeguarded, unless practices conflict with other inviolable European rights or with national law'

Denmark set up various initiatives fostering intercultural dialogue and stressing religious diversity, including dialogue meetings between the Danish Prime Minister and the Minister for Integration and various ethnic minority organisations. **Germany** organised a federal level conference to launch a long-term dialogue process with representatives of Muslim communities. In **Finland**, a working group on intercultural and inter-religious dialogue was established within the 'Advisory Board for Ethnic Relations'. It acts as a permanent forum for discussion and exchange of information between religious communities and national authorities to increase mutual understanding. In **Italy**, a 'Council for Italian Islam' was set up to support the central government in gaining an insight on problems faced by Muslim communities and to establish a permanent dialogue. In **Latvia**, an anti-discrimination project 'Information campaign against Islamophobia' is being implemented and an on-line encyclopaedia on religious diversity and postcards on inter-religious dialogue have been prepared. In **Luxembourg**, a public conference is organised every year by an inter-religious group representing all major faiths. In **Sweden**, the Minister responsible for religious affairs holds regular meetings with representatives of different religious communities aimed at reinforcing mutual understanding and trust. In **The Netherlands**, training for spiritual leaders is organised by Muslims' organisations and the Ministry of Education, Culture and Science and the Ministry for Immigration and Integration.

9. 'The participation of immigrants in the democratic process and in the formulation of integration policies and measures, especially at the local level, supports their integration'

In **Belgium**, the **Czech Republic**, **Finland**, **Hungary**, **Ireland**, **Lithuania**, **Luxembourg**, **Portugal**, the **Slovak Republic**, **Slovenia**, **Spain**, **Sweden** and soon in **Greece**, third-country nationals are, in principle, entitled to vote in local elections. However, legislative frameworks regulating political participation vary widely. In most of these countries, such voting rights are linked to the length of regular stay or are only recognised to specific categories of third-country nationals. In other Member States, they are only granted to citizens of third countries with which specific bilateral arrangements exist. In **Luxembourg**, awareness-raising campaigns will be organised to inform immigrants about their voting rights at the local level and a proposal has been presented to extend the competences of municipal advisory councils for foreigners ('Commissions communales consultatives') to favour their participation in public life. In **Belgium**, the Walloon and Brussels Capital governments encouraged third-country nationals to register to vote in local elections. Cities and communities with a high concentration of minorities are obliged by the Flemish government to facilitate their participation in local policies through special consultative councils and activities of the 'Forum for Ethnic Minorities'. In a growing number of countries, specific support for immigrant women organisations is provided. The **Czech Republic**, **Denmark**, **Estonia**, **Greece**, **Italy**, **Portugal** and **Spain** involve immigrants' representatives, as well as other civil society actors and different stakeholders, in the elaboration and/or implementation of integration policies. In **Portugal**, the Consultation Council for Immigration Affairs (COCAI), consisting of five immigrants communities, plays an important role in drawing immigration policies. A 'Council for Ethnic Minorities' has been established in **Denmark** to advise the Ministry of Integration and integration councils are active at the local level. In **Spain**, the 'Forum for the Integration of Immigrants', a three-tiered consultative body created by the government, involving immigrants' associations, social partners, non-governmental organisations and public administration, was renewed with enlarged composition and competences. Its consultation has become mandatory for any legal or practical initiative in the field of integration at national level. In **France**, the 'National Council for the Integration of Immigrant Population', including representatives of immigrants' associations, has been re-established and is regularly consulted by the Ministry in charge. In **Ireland**, funding is provided to immigrants' organisations to promote their participation in the democratic process. Irish partnership companies also facilitate the establishment of local level forums which enhance dialogue and interaction between relevant service providers, representatives of the community and voluntary sector and representatives of immigrants' communities. In **Italy**, a 'Council dealing with third-country nationals and their families' will be established at national level and 'Immigration Territorial Councils' are set up at local level. In **Sweden**, government funding has been made available to create a network of elected representatives from municipalities and County Councils to promote an intercultural environment. In the **United Kingdom**, a 'Commission on Integration and Cohesion' has been set up, involving various stakeholders, to elaborate practical steps in order to make local communities more cohesive and integrated.

10. 'Mainstreaming integration policies and measures in all relevant policy portfolios and levels of government and public services is an important consideration in public-policy formation and implementation'

In the **Czech Republic**, all relevant Ministries apply integration mainstreaming in the development of departmental policies and legislation. In the French Community of **Belgium**,

all Ministers commit themselves to undertake concrete actions to promote cultural pluralism and mutual comprehension. In **Finland**, an integration advisory board was established to co-ordinate activities of various Ministries. 'The Integration Act' was amended so that measures focusing on public general services take into account the needs of immigrants. In **Greece**, an inter-ministerial committee, supported by a special committee involving experts, was established by the Minister of Interior, Public Administration and Decentralisation to improve the level of co-operation and co-ordination on integration. In **Romania**, inter-institutional co-operation is developed by co-ordination meetings organised with representatives of various governmental institutions and non-governmental organisations. **Ireland** established the 'Irish Naturalisation and Immigration Service' to bring together the various strands of government activity. Within these revised structures, a new 'Integration Unit' is being established to promote and co-ordinate all social and organisational measures. **France** strengthens efforts in terms of public services and social measures in the areas where immigrants are more present.

11. 'Developing clear goals, indicators and evaluation mechanisms are necessary to adjust policy, evaluate progress on integration and to make the exchange of information more effective'

In **Denmark**, a study on integration indicators is under way and benchmarking of integration efforts at municipal level is published every year by the Minister of Refugee, Immigration and Integration Affairs to identify best practices. The **Swedish** 'Integration Board' monitors the situation and progress of integration policies, analysing various aspects of Swedish society and producing yearly reports to assist decision-making in this field. In **Portugal**, the 'Immigration Observatory' carries out research to support the development of integration policy. In **Romania**, comprehensive research on the situation of persons granted protection, including the analysis of many integration aspects, has been carried out. Its policy recommendations will be used for drafting future measures. **Germany** and **Estonia** selected external contractors to evaluate their integration programmes in order to inform future policy-making and enable adjustments for more effective policy outcomes. In **Estonia**, a public opinion survey was also carried out. In **Ireland**, all State funding initiatives on integration have clear performance indicators. Procedures are in place to monitor the implementation of funded projects and to inform developing integration policy. In the **Czech Republic**, within the 'Commission for the Integration of foreigners' one of the working groups deals also with the setting up of integration indicators.